

Z RUCHU HOMILETYCZNEGO

I. UDZIAŁ ATK W ODNOWIE KAZNODZIEJSTWA W POLSCE

1. Zagadnienie kryzysu i odnowy kaznodziejstwa

Zainicjowany i inspirowany w szczególny sposób przez Sobór Watykański II proces odnowy Kościoła i wszystkich dziedzin jego życia trwa. Do fundamentalnych funkcji życiowych Kościoła należy bez wątpienia głoszenie słowa Bożego czyli kaznodziejstwo¹. Jest ono podstawowym zadaniem Kościoła — powierzonym mu przez Jezusa Chrystusa; jest po prostu kontynuacją zbawczego dzieła i posłannictwa Chrystusowego. Przez nie powstaje wiara u ludzi (por. Rz 10, 17: *Fides ex auditu*) i Kościół — wspólnota wierzących (por. KL 9).

Od stanu kaznodziejstwa zależy w dużej mierze stan i poziom życia religijnego społeczności kościelnej. Jeżeli kaznodziejstwo niedomaga — słabnie żywotność Kościoła. I to właśnie zjawisko stwierdza się niestety powszechnie w obecnych czasach. Sytuację kaznodziejstwa określa się jako niezadowolającą i wręcz kryzysową. Słuchacze kazań wyrażają krytykę i życzenia pod adresem kaznodziejów, ci zaś dostrzegają niedostateczny wpływ kaznodziejstwa na życie religijno-moralne wiernych.

Stwierdzenie powszechnego i głęboko odczuwalnego kryzysu względnie niedomogów kaznodziejstwa jest również punktem wyjścia lub przynajmniej wstępnym sygnałem w większości publikacji homiletycznych ostatnich lat². Niektórzy autorzy oceniają bardzo pesymistycznie współczesną sytuację w dziedzinie przepowiadania słowa Bożego. Są nawet tacy, którzy wyrażają pogląd, że kaznodziejstwo jako środek szerzenia

¹ Zob. A. Lewek, *Miejsce kaznodziejstwa w duszpasterstwie*, HD 42 (1973) nr 3 s. 183—189.

² Zob. np. J. Hamer, *La crise de la prédication*, La Revue Nouvelle 29 (1959) nr 2 s. 137—147; J. Ries, *Krisis und Erneuerung der Pre-*

Ewangelii przeżyło się; należy je obecnie zastąpić środkami stosowniejszymi, jak ekspresja radiowa, prasowa, telewizyjna i filmowa, w porównaniu z którą kaznodziejstwo współczesne wydaje się „mizerne”, nie posiadające należytej siły ekspresywnej³.

Wobec tego rodzaju poglądu, jakoby niedomogi i niepopularność kaznodziejstwa usprawiedliwiały jego zaniechanie, podnoszą się jednak stanowcze głosy krytyki i sprzeciwu; głosy podkreślające, że kaznodziejstwo stanowi trwałą wartość, która należy do istotnej struktury Kościoła⁴, jako że budzi ono wiarę, będącą fundamentem zbawienia. Dlatego za jedynie słuszny i szczególnie dziś aktualny należy uznać pogląd sugerujący nie zaniechanie kaznodziejstwa, lecz postulujący jego odnowę i odrodzenie.

Współczesna sytuacja kaznodziejstwa wydaje się być paradoksalna. Z jednej bowiem strony wciąż mówi się o kryzysie kaznodziejstwa, a z drugiej — o jego renesansie i o odnowie homiletycznej.

Znany homileta wiedeński B. Dreher (1912—1971) wyraził na Kongresie Kaznodziejskim w Berlinie w 1969 r. pogląd, że wchodzimy zdecydowanie i wyraźnie w homiletyczny okres życia Kościoła⁵. J. Hamer, obecny sekretarz Sekretariatu d/s Jedności Chrześcijan, twierdzi, że „stoimy w przededniu wielkiej odnowy posługi słowa”⁶.

Jeśli prawdą jest, że współczesny kryzys kaznodziejstwa należy do najpoważniejszych i najbardziej odczuwanych w dziejach Kościoła, to również prawdą pozostaje stwierdzenie, że dzisiaj podejmuje się tak wiele wysiłków zmierzających do odnowy teorii i praktyki kaznodziejstwa, jak chyba nigdy w przeszłości. Świadczą o tym bardzo liczne prace homiletyczne, jakie się ukazały w ostatnich latach, zwłaszcza po Soborze Watykańskim II, który wyraźnie dowartościował przepowiadanie słowa Bożego, uznając je za pierwszą i szczególnie ważną funkcję (por. KK 25; DK 4; DB 12).

Do wzrostu ilości teoretycznych rozważań na temat kryzysu i odnowy kaznodziejstwa przyczynia się m. in. przekonanie, iż dla rozwiązania

digit, Frankfurt/M. 1961; M. Rzeszewski, *Kryzys czy szansa kaznodziejstwa?* W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego*, Poznań 1964 s. 517—558; M. Brzozowski, *Kryzys współczesnego kaznodziejstwa i sposoby jego przezwyciężenia*, RTK 20 (1973) z. 6 s. 87—94.

³ Por. H. Schelsky, *Ist die Dauerreflektion institutionalisierbar?* *Zum Thema einer moderner Religionssoziologie*, Evangelische Ethik 1 (1957) z. 2 s. 153—174.

⁴ Por. J. Murphy-O'Connor, *Neubelebung der Predigt*, Luzern 1968 z. 8.

⁵ Por. M. R., *Berliński Kongres Homiletyczny*, AK 74 (1970) z. 1 s. 145.

⁶ J. Hamer, *Kryzys kaznodziejstwa*, Biblioteka Kaznodziejska 62 (1959) nr 6 s. 533.

trudnych problemów praktycznych nic nie jest bardziej praktyczne jak dobra teoria. Doświadczenie potwierdza tę prawdę: dobra teoria kaznodziejstwa stanowi fundament należytego przygotowania do efektywnego pełnienia funkcji posługi słowa⁷.

Szczególne miejsce wśród nowszych publikacji homiletycznych zajmuje zbiorowe dzieło specjalistów w zakresie homiletyki i dyscyplin pomocniczych: *Handbuch der Verkündigung*. B. Dreher-N. Greinacher-F. Klostermann (red.), 2 t., Freiburg 1970. Stanowi ono bezsprzecznie wybitne osiągnięcie i poważny wkład do współczesnej odnowy homiletycznej⁸.

Objawem wzrastającej troski o udoskonalenie kaznodziejstwa i jednocześnie dowodem nastania „wiosny homiletycznej”⁹ są liczne czasopisma, kongresy i kursy kaznodziejskie oraz naukowe organizacje i instytucje inspirowane ruch homiletyczny¹⁰.

Jedną z takich instytucji, która w szczególności inspirowała i organizowała działalność na rzecz odnowy kaznodziejstwa w Polsce, jest Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie. Poniżej przedstawimy szkieletowo dotychczasową działalność i osiągnięcia tej Uczelni na polu odnowy homiletycznej.

2. Działalność naukowo-dydaktyczna specjalizacji homiletycznej ATK

Od samego początku istnienia Akademii Teologii Katolickiej, tj. od 1954 r. prowadzi swą działalność naukowo-dydaktyczną na Wydziale Teologicznym katedra homiletyki, a po reorganizacji studiów na Akademii w 1970 r. — specjalizacja homiletyczna na kierunku teologii praktycznej tegoż Wydziału.

W latach 1954—1957 kierownikiem katedry homiletyki był dotychczasowy profesor tego przedmiotu na Wydziale Teologii Katolickiej UW, ks. prof. dr Jan Czuj. Po jego śmierci w 1957 r. przez długie lata nie było na ATK kierownika katedry homiletyki. W latach 1957—1966 wykłady z homiletyki prowadził ks. doc. dr hab. Józef Dajczak, kierownik katedry katechetyki, a po jego śmierci — od 1966 r. ks. doc. dr hab. Leszek Kuc, który po swej habilitacji został w 1970 r. kierownikiem specjalizacji homiletycznej.

⁷ Por. M. Rzeszewski, *Kryzys czy szansa...*, art. cyt., s. 518.

⁸ Por. S. Moysa, „*Aggiornamento*” chrześcijańskiego przepowiadania, CT 32 (1972) z. 1 s. 181—185.

⁹ Por. V. Schurr, *Pastoraltheologie im 20. Jahrhundert*. W: *Bilanz der Theologie im 20. Jahrhundert*, t. 3, Freiburg 1970 s. 386.

¹⁰ Szczegóły na ten temat zob.: A. Lewek, *Aktualna sytuacja kaznodziejstwa*, AK 82 (1974) z. 2 s. 300—314.

W 1973 r. rozpoczął pracę na tej specjalizacji w charakterze asystenta ks. dr Antoni Lewek¹¹. Wykłady zlecone z homiletyki prowadzą: ks. dr H. Pagiewski, ks. dr Z. Grzegorski, ks. mgr K. Orzechowski i ks. mgr W. Wojdecki.

Dotychczasowy dorobek naukowy prezentowanej specjalizacji wyraża się w 1 rozprawie habilitacyjnej, 5 pracach doktorskich i 36 — magisterskich. A oto tematy i autorzy poszczególnych rozpraw¹²:

Habilitacja:

Kaznodziejstwo a teologia według Henryka z Gandawy — Ks. Leszek Kuc z diec. kieleckiej (1968 r.).

Doktoraty:

1. *Sw. Cezary z Arles jako kaznodzieja ludowy* — Ks. Henryk Chudek z archidiec. warszawskiej (1955 r.).

2. *Elementy homiletyczne w kazaniach Leona Wielkiego* — Ks. Jan Duda z diec. tarnowskiej (1956 r.).

3. *Homilia w polskim kaznodziejstwie okresu międzywojennego (1918—1939)* — Ks. Tadeusz Olszański CM (1970 r.).

4. *Struktura jednostki przepowiadania w świetle literatury homiletycznej z lat 1960—1972* — Ks. Mirosław Pacuszkiewicz TJ (1973 r.).

5. *Odnowa kaznodziejstwa w ujęciu Wiktora Schurra na tle współczesnego ruchu homiletycznego* — Ks. Antoni Lewek z archidiec. poznańskiej (1973 r.).

15 doktorantów przygotowuje rozprawy. W 1969 r. nostryfikowano na Wydziale Teologicznym doktorat ks. Henryka Pagiewskiego CSSR: *La prédication considérée comme un témoignage. Essai phénoménologique sur la communication du message* — napisany w 1962 r. na Akademii Alfonsiańskiej przy Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie.

Magisteria:

1958

1. *Ambona wobec zagadnienia alkoholizmu i abstynencji* — Ks. Czesław Marusa k z diec. wrocławskiej.

¹¹ Zob. tenże, *Specjalizacja homiletyczna*. W: *Księga pamiątkowa XX-lecia Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie: 1954—1974*, Warszawa 1974 (w druku).

¹² Streszczenie tych rozpraw, które zostały napisane w latach 1954—70, można znaleźć w książkach: *Skład osobowy i działalność naukowa Wydziału Teologicznego w okresie od 1. 11. 1954 do 30. 9. 1968 r.* (Oprac. J. Nosowski, Warszawa 1969) oraz *Działalność naukowa Akademii Teologii Katolickiej* (Oprac. A. Lewek, Warszawa 1971).

1967

2. *Problemy współczesnego kaznodziejstwa w świetle Konstytucji Gaudium et spes* — Ks. Franciszek Rutkowski z archidiec. warszawskiej.
3. *Kaznodzieja według Fabiana Birkowskiego* — Ks. Roman Żelazko OP.

1969

4. *Metaforyczny charakter języka przepowiadania słowa Bożego* — Ks. Andrzej Bernard z archidiec. warszawskiej.
5. *Udział świeckich w postudze słowa według Lumen gentium* — Ks. Ryszard Marcinek CSSR.
6. *Elementy teologiczne w teorii kaznodziejstwa polskich podręczników homiletyki w XIX wieku* — Ks. Stefan Dusza SAC.

1970

7. *Przepowiadanie słowa Bożego jako służba wierze w ujęciu Franciszka Ksawerego Arnolda* — Ks. Antoni Lewek z archidiec. poznańskiej.
8. *Spółeczny charakter sakramentów na podstawie kazań publikowanych w miesięczniku „Homiletyka” w latach 1898—1914* — Ks. Wojciech Krzywański z diec. włocławskiej.
9. *Lumen gentium, Dei Verbum i Gaudium et spes jako przepowiadanie słowa Bożego* — Ks. Paweł Duda OMI.
10. *Słuchacz słowa Bożego w świetle „Abecedarium vitae spiritualis” O. Chryzostoma Adamowicza OSP (1608—1652)* — Ks. Wincenty Łanowy ZP.
11. *Antropologiczne podstawy homiletyki w ujęciu Karla Rahnera (Na podstawie dzieła „Hörer des Wortes”* — Ks. Jan Pawlik SAC.
12. *Udział świeckich wiernych w postudze słowa według Y. Congara OP* — Ks. Ryszard Bieńkowski z archidiec. warszawskiej.

1971

13. *Znaki czasu w nauce Leona XIII* — Ks. Stanisław Wałęga SDB.
14. *Arcybiskup Antoni Szlagowski jako teoretyk kaznodziejstwa w odrodzonej Polsce* — Ks. Waldemar Wojdecki z archidiec. warszawskiej.
15. *Argumentacja biblijna w kazaniach katechizmowych ks. Józefa Kłosa* — Ks. Zenon Witczak z diec. łódzkiej.
16. *Liturgiczne i pozaliturgiczne przepowiadanie słowa Bożego w świetle polskiej literatury homiletycznej w latach 1945—1970* — Ks. Edward Brak O. Cist.

17. *Przedmiot przepowiadania słowa Bożego w nauczaniu papieża Jana XXIII* — Ks. Stanisław Królik ZP.

18. *Chrystocentryczny i dialogowy charakter kazań i mów ks. Jana Kapicy* — Ks. Jan Sklorz z diec. katowickiej.

19. *Przepowiadanie o Matce Pana i postaci Kościoła u Maxa Thuriana* — Ks. Florian Klewiado z archidiec. warszawskiej.

20. *Element biblijny w kazaniach ks. Karola Antoniewicza w świetle współczesnej mu teorii kaznodziejstwa* — Ks. Dionizy Józwiak z archidiec. poznańskiej.

21. *Encyklika Benedykta XV Humani generis redemptionem w świetle niektórych postulatów dzisiejszego kaznodziejstwa* — Ks. Bolesław Kawczyński z diec. wrocławskiej.

1972

22. *Podmiot przepowiadania według Vaticanum secundum* — Ks. Jan Andrzejczak z diec. wrocławskiej.

23. *Koncepcja Kościoła w teorii i praktyce kaznodziejskiej Hieronima Kajsiwicza (1812—1873)* — Ks. Janusz Śniegocki z diec. plockiej.

24. *Godność osoby ludzkiej jako zasada przepowiadania słowa Bożego w świetle Unitatis redintegratio i Nostra aetate* — Ks. Jerzy Rzanny z archidiec. poznańskiej.

25. *Św. Józef w kaznodziejstwie polskim w latach 1946—1971* — Ks. Józef Fret z diec. wrocławskiej.

1973

26. *Przepowiadanie prawd maryjnych w kazaniach O. Brunona Osieckiego* — Ks. Tadeusz Kluzek ZP.

27. *Idea świadectwa jako przepowiadania w dokumentach Soboru Watykańskiego II* — Ks. Zenon Chomski z diec. chełmińskiej.

28. *Przepowiadanie budujące wspólnotę w nauce Soboru Watykańskiego II* — Ks. Mirosław Strożka z diec. łódzkiej.

29. *Uroczystości eucharystyczne w misji parafialnej Ojców Redemptorystów* — Ks. Gerard Siwek CSSR.

30. *Przepowiadanie tworzące Kościół w Komentarzu Ambrozjastra do listów św. Pawła* — Ks. Ryszard Polański z archidiec. warszawskiej.

31. *Funkcja słowa w odnowionym obrzędzie chrztu dzieci* — Ks. Antoni Boszko z diec. łomżyńskiej.

1974

32. *Wymagania moralne w kazaniach ks. Jana Patrzyka* — Ks. Czesław Banach SDB.

33. *Zagadnienie wpływu kaznodziei na słuchacza w świetle wybranych stanowisk homiletyki współczesnej* — Ks. Kazimierz Korbut-Orzechowski z archidiec. warszawskiej.

34. *Głoszenie słowa Bożego a Eucharystia w świetle dokumentów reformy posoborowej* — Ks. Ignacy Chodźko SDB.

35. *Kryzys kaznodziejstwa w świetle literatury homiletycznej w Polsce w latach 1946—1971* — Ks. Zygmunt Wudarkiewicz z archidiec. warszawskiej.

36. *Kształtowanie postawy apostołskiej w listach i przemówieniach ks. A. kard. Hłonda do młodzieży* — Ks. Jan Wardach SDB.

Warto tu jeszcze wymienić niektóre rozprawy magisterskie napisane na innych specjalizacjach, lecz poruszające problematykę homiletyczną.

1. *Znaczenie terminu „słowo Boże” w Konstytucji dogmatycznej o Objawieniu Bożym* — Leon Sterna (1970 r.).

2. *Argumentacja biblijna w kazaniach Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w latach 1960—1961* — Barbara Maria Gniazdowska (1972 r.).

3. *Funkcja prorocka wiernych w teologii Yves M. J. Congara* — Ks. Władysław Kołyszko SDB (1973 r.).

4. *Słowo jako element strukturalny wspólnoty w przepowiadaniu ks. Aleksandra Fedorowicza (1914—1965)* — S. Barbara Wośiek, franciszkanka (1973 r.).

5. *Funkcja kerygmaticzna poezji Jana Twardowskiego* — Jan Turna (1973 r.).

6. *Teologiczna koncepcja człowieka w kerygmatyce Tomasza Merton* — Włodzimierz Bończa-Rutkowski (1974 r.).

Trzeba przyznać, że liczba ok. 40 wymienionych wyżej rozpraw z zakresu homiletyki powstałych na specjalizacji homiletycznej ATK, i to — dodajmy — w przeważającej części w okresie ostatnich kilku lat, świadczy o wielkiej aktywności i twórczym wkładzie tej Uczelni w rozwój współczesnej myśli homiletycznej, inspirującej i pobudzającej działalność praktyczną w dziedzinie odnowy kaznodziejstwa. Tak pokaźna liczba absolwentów homiletyki, którzy w swej pracy na różnych placówkach kościelnych mogą służyć fachową wiedzą innym i sami wykorzystywać zdobyte umiejętności kaznodziejskie, to bezsprzecznie ważki współczynnik udziału Akademii w dziele odnowy kaznodziejstwa w naszym kraju.

ATK prowadzi ponadto działalność dydaktyczną w tzw. Punktach Konsultacyjnych — od 1971 r. w Katowicach i od 1972 r. w Gorzowie Wlkp., Płocku i w Szczecinie. Na specjalizacji homiletycznej w tych placówkach naukowych studiuje aktualnie kilkudziesięciu księży, którzy dzięki zdobywaniu tam wiedzy i umiejętności kaznodziejskich mogą stawać się w swoich diecezjach współtwórcami skutecznej odnowy kaznodziejstwa.

Akademia Teologii Katolickiej kształci jednak nie tylko fachowców w dziedzinie teorii kaznodziejstwa, lecz od 1967 r. przeprowadza u siebie corocznie ogólnopolskie Kursy Homiletyczne, a ostatnio Homiletyczno-katechetyczno-liturgiczne¹³.

3. Ogólnopolskie kursy homiletyczne na ATK

Odnowie kaznodziejstwa w Polsce mają z założenia swego służyć kursy dokształcające dla duchowieństwa i osób zainteresowanych kościelną posługą słowa. Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie jest jedyną w naszym kraju wyższą uczelnią, która na skalę ogólnokrajową organizuje regularnie dokształcanie duszpasterzy w dziedzinie kaznodziejstwa i działalności katechetycznej oraz liturgicznej. Rokrocznie gromadzi kilkuset (300—600) duchownych i częściowo świeckich osób na 3-dniowych kursach homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych. W ten sposób systematyczne dokształcanie duchowieństwa w zakresie kaznodziejskiej posługi słowa stanowi bez wątpienia jeden ze współczynników i rękojmię coraz większego postępu w rozwoju odnowy homiletycznej w naszym kraju.

Ażeby udostępnić szerszemu kręgowi osób zainteresowanych wszystkie materiały z powyższych kursów, tj. referaty plenarne oraz fachowe wprowadzenia w dyskusję nad aktualnymi zagadnieniami homiletycznymi i wyniki tychże dyskusji na konwersatorjach w grupach roboczych, Wydawnictwo ATK publikuje kolejno tomy zawierające te materiały. Poniżej wymienimy zarówno wspomniane tomy, jak i wszystkie inne publikacje Wydawnictwa ATK z zakresu problematyki homiletycznej.

4. Homiletyczne publikacje książkowe ATK

Uwzględniając fakt, iż polska literatura homiletyczna nie jest wcale obfita, należy z tym większym uznaniem podkreślić, że Akademia Teo-

¹³ Zob. sprawozdania z tych Kursów: A. Lewek, *W trosce o odnowę kaznodziejstwa*, HD 39 (1970) nr 3 s. 216—222; tenże, *Ogólnopolski Kurs Homiletyczny na ATK*, STV 9 (1971) nr 1 s. 444—448; tenże, *Kurs Homiletyczno-katechetyczny na ATK*, STV 9 (1971) nr 2 s. 164—168, E. Ozorowski, *Nowe życie w Chrystusie*, STV 10 (1972) nr 2 s. 356—363.

logii Katolickiej opublikowała w swoim Wydawnictwie stosunkowo najwięcej prac, które dla szerokiego kręgu czytelników polskich mogą stanowić źródło refleksji i materiał do kazań oraz inspirację do realizowania posoborowej odnowy teorii i praktyki kaznodziejskiej. A oto one:

1) *Collectanea Theologica* 37 (1967) z. 4. Zeszyt ten zawiera materiały I Kursu Homiletycznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w dniach 12—13 września 1967 r.

2) *Pismo święte w duszpasterstwie. Materiały II Kursu Homiletycznego dla duchowieństwa na temat „Słowo Boże skuteczne”* odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w dniach 9—11 września 1968 r. L. Kuc (red.), Warszawa 1969 ss. 340.

3) *Chrystus żywy w sakramentach. Materiały III Kursu Homiletyczno-katechetycznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 8—9 września 1969 r.* J. Myśków (red.), Warszawa 1970 ss. 500.

4) *Chrystus wzywa i uczy. Materiały IV Kursu Homiletyczno-katechetycznego odbytego dla duchowieństwa w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 10—12 września 1970 r.* L. Kuc (red.), Warszawa 1971 ss. 499.

5) *Nowe życie w Chrystusie. Materiały V Kursu Homiletyczno-katechetycznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 9—11 września 1971 r.* S.A. Porębski (red.), Warszawa 1973 ss. 508.

Z serii *Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy* — 3 tomy:

6) Tom III: Św. Grzegorz Wielki, *Homilie na Ewangelie*, Warszawa 1969 ss. 352.

7) Tom VIII: Św. Jan Chryzostom, *Homilie i kazania wybrane*, Warszawa 1971 ss. 215.

8) Tom XII: Św. Augustyn, *Wybór mów (Kazania święteczne i okolicznościowe)*, Warszawa 1973 ss. 381.

9) *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl „B”. Praca zbiorowa pod red. bpa J. Strobry, Warszawa 1973 ss. 499.

10) L. Kuc, *Kaznodziejstwo a teologia według Henryka z Gandawy*, Warszawa 1968 ss. 163.

11) H. Pagiewski, *Głoszenie słowa Bożego jako świadectwo. Studium homiletyczne o komunikacji Orędzia Bożego*, Warszawa 1971 ss. 196.

12) L. Kuc — J. A. Nalaskowski — H. Pagiewski, *Teologia przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych*, Warszawa 1971 ss. 363.

13) Z. Grzegorski — M. Paciuszkiewicz — M. Gosek — W. Basista, *Praktyka przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych*, Warszawa 1973 ss. 460.

W druku:

14) *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl „C”. Praca zbiorowa pod red. bpa J. Stroby.

15) *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl „A”. Praca zbiorowa pod red. bpa J. Stroby.

16) *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki*. L. Kuc — W. Wojdecki (red.).

Przygotowane do druku

17) *Sakrament w życiu człowieka dzisiaj. Materiały VI Kursu Homiletyczno-katechetyczno-liturgicznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 11—13 września 1972 r.*

18) *Sakrament bierzmowania w życiu Kościoła. Materiały VII Kursu Homiletyczno-katechetyczno-liturgicznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 10—12 września 1973 r.*

19) W. Basista, *Fonetyka pastoralna. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych*.

20) A. Lewek, *Współczesna odnowa kaznodziejstwa*.

21) A. Lewek, *Teologia kaznodziejstwa na tle współczesnego ruchu homiletycznego*.

Wśród wymienionych wyżej publikacji szczególnie doniosłe znaczenie dla rozwoju ruchu homiletycznego w Polsce mają parotomowe dzieła zbiorowe pod redakcją bpa J. Stroby oraz ks. L. Kuc a.

Pierwszy z nich jest redaktorem 3-tomowego komentarza do czytań mszalnych według nowego trzyletniego cyklu. Książka ta o nakładzie ponad 5 tys. egzemplarzy każdego tomu stanowi bez wątpienia największą tego rodzaju publikację kaznodziejską w powojennej Polsce. O dużym zapotrzebowaniu na nią u nas może świadczyć choćby fakt prawie natychmiastowego wyczerpania całego nakładu po ukazaniu się jej w sprzedaży.

Z kolei ks. L. Kuc jest redaktorem 4-tomowego podręcznika homiletyki; jego 2 tomy już się ukazały drukiem i jako pierwsze po wojnie próby nowoczesnego ujęcia problematyki kaznodziejstwa stanowią cenny wkład w rozwój polskiej myśli homiletycznej.

5. Inne formy działalności ATK dla odnowy kaznodziejstwa polskiego

Należy podkreślić, że wspomniane wyżej dwa dzieła zbiorowe o szczególnej wartości dla odnowy kaznodziejstwa w naszym kraju zostały nie

tylko wydane przez Akademię Teologii Katolickiej, również napisane w przeważającej części przez wykładowców i absolwentów tej Uczelni.

Udział ATK w uaktywnianiu polskiego ruchu homiletycznego zaznacza się również w tym, że w skład 4-osobowego Zarządu Sekcji Homiletów Polskich wchodzi aż 3 wykładowców homiletyki na Akademii (ks. dr Henryk Pagiewski — przewodniczący, ks. dr Antoni Lewek i ks. mgr Waldemar Wojdecki — sekretarze). Wiadomo zaś, że Sekcja ta z natury swej stara się być inspiratorem, inicjatorem i kierownikiem przedsięwzięć na rzecz odnowy naszego kaznodziejstwa. Dowodem tego może być choćby doroczna sesja naukowa Sekcji, odbyta na Akademii Teologii Katolickiej w dniach 18—19 kwietnia 1974 r. pod hasłem *Odrodzenie kaznodziejstwa poprzez odnowę homiletyki*. W 4 referatach, z których 3 wygłosili na niej wykładowcy ATK, m. in. nakreślono plan perspektywiczny i konkretny program działalności na rzecz odnowy kaznodziejstwa w Polsce¹⁴.

Głębokie zaangażowanie aktualnego rektora Akademii, ks. prof. dr hab. Jana Stępnia w sprawę dalszego rozwoju specjalizacji homiletycznej, stanowi nie tylko dowód szczególnego zainteresowania się problemem odnowy homiletycznej, lecz rękojmnię coraz większej aktywizacji i wkładu Akademii Teologii Katolickiej w rozwój polskiego ruchu homiletycznego.

Konkretnym wyrazem tego wkładu jest też specjalna Ekipa Szkoleniowa, utworzona w 1973 r., a składająca się z homilety, biblisty, katechety, pedagoga, socjologa i psychologa — wykładowców ATK. Ekipa ta przeprowadzała już i gotowa jest nadal przeprowadzać w różnych ośrodkach kościelnych kilkudniowe kursy dokształcające dla rekolekcjonistów, konferencjonistów, misjonarzy, kaznodziejów itp.

Obok tej większej Ekipy Szkoleniowej, przeprowadzającej tygodniowe względnie kilkudniowe kursy dokształcające, istnieje także trzyosobowa Ekipa Homiletyczna, złożona z wykładowców ATK, która na terenie całej Polski prowadzi 1—3 dniowe szkolenie kaznodziejów w ramach specjalnego kursu lub okolicznościowych spotkań księży: na konferencjach rejonowych, dekanalnych, rekolekcjach, wakacyjnych przygotowaniach do egzaminów wikariuszowskich itp.

Warto na koniec wspomnieć o twórczym się na ATK Instytucie Teologii Praktycznej, w ramach którego nastąpi pewna koordynacja prac naukowo-badawczych i dydaktycznych oraz większa współpraca między-

¹⁴ Zob. A. Lewek, *Działalność na rzecz odnowy kaznodziejstwa w Polsce*, HD 43 (1974) nr 4 s.

dyscyplinarna, co będzie miało niewątpliwie pozytywny wpływ na zakres i wyniki przedsięwzięć specjalizacji homiletycznej, a przez to i na rozwój ruchu odnowy kaznodziejstwa w Polsce.

Przedstawiona wyżej szkieletowo działalność naukowa, dydaktyczna i wydawnicza Akademii Teologii Katolickiej w dziedzinie homiletyki i kaznodziejstwa świadczy dość wyraźnie o tym, że Uczelnia ta jest dzisiaj ważnym ośrodkiem homiletycznym w Polsce¹⁵.

Antoni Lewek